

Brussel, 13 juni 2023
(OR. en)

10464/23

Interinstitutioneel dossier:
2022/0131(COD)

JAI 826
MIGR 202
ASIM 63
SOC 431
EMPL 299
EDUC 247
IA 146
CODEC 1084

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.:	8 juni 2023
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	9474/23
nr. Comdoc.:	8580/22 + ADD 1 - ADD 4
Betreft:	Voorstel voor een RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD betreffende één enkele aanvraagprocedure voor een gecombineerde vergunning voor onderdanen van derde landen om te verblijven en te werken op het grondgebied van een lidstaat, alsmede inzake een gemeenschappelijk pakket rechten voor werknemers uit derde landen die legaal in een lidstaat verblijven (herschikking) - Algemene oriëntatie

In de bijlage gaat voor de delegaties de tekst van de algemene oriëntatie met betrekking tot bovengenoemde richtlijn, waarover de Raad op 8 juni 2023 overeenstemming heeft bereikt.

De wijzigingen ten opzichte van het Commissievoorstel zijn als volgt aangegeven:

- nieuwe tekst is **vetgedrukt**;
- geschrapte tekst staat tussen [...].

2022/0131 (COD)

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende één enkele aanvraagprocedure voor een gecombineerde vergunning voor onderdanen van derde landen om te verblijven en te werken op het grondgebied van een lidstaat, alsmede inzake een gemeenschappelijk pakket rechten voor werknemers uit derde landen die legaal in een lidstaat verblijven (herschikking)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 79, lid 2, punten a) en b),

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure³,

¹ PB C 27 van 3.2.2009, blz. 114.

² PB C 257 van 9.10.2008, blz. 20.

³ Standpunt van het Europees Parlement van 24 maart 2011 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en standpunt van de Raad in eerste lezing van 24 november 2011 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad). Standpunt van het Europees Parlement van 13 december 2011 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad).

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Richtlijn 2011/98/EU van het Europees Parlement en de Raad⁴ moet op verscheidene punten worden gewijzigd. Ter wille van de duidelijkheid dient tot herschikking van die richtlijn te worden overgegaan.
- (2) De invoering van één enkele aanvraagprocedure die leidt tot een gecombineerde titel, die zowel een verblijfs- als een arbeidsvergunning omvat, in het kader van één administratieve handeling, zal bijdragen tot de vereenvoudiging en harmonisering van de regels die thans in de lidstaten van toepassing zijn.
- (3) Om de eerste binnenkomst in hun grondgebied mogelijk te maken, moeten de lidstaten een gecombineerde vergunning kunnen verstrekken of, indien zij uitsluitend na binnenkomst gecombineerde vergunningen verstrekken, een visum. De lidstaten moeten tijdig dergelijke gecombineerde vergunningen of visa verstrekken.
- (4) Er moeten procedurevoorschriften worden vastgesteld voor het behandelen van de aanvraag van een gecombineerde vergunning. Deze procedure moet niet alleen doeltreffend zijn en naast de normale werklast van de overheidsinstanties van de lidstaten kunnen worden afgewikkeld, maar zij moet ook doorzichtig en billijk zijn, teneinde de betrokken personen voldoende rechtszekerheid te bieden.
- (5) De bepalingen in deze richtlijn mogen geen afbreuk doen aan de bevoegdheid van de lidstaten om de toelating te reguleren van onderdanen van derde landen, met inbegrip van het aantal ervan, dat zij toelaten met het oog op werk.

⁴ Richtlijn 2011/98/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende één enkele aanvraagprocedure voor een gecombineerde vergunning voor onderdanen van derde landen om te verblijven en te werken op het grondgebied van een lidstaat, alsmede inzake een gemeenschappelijk pakket rechten voor werknemers uit derde landen die legaal in een lidstaat verblijven (PB L 343 van 23.12.2011, blz. 1).

- (6) Deze richtlijn moet van toepassing zijn op arbeidsrelaties tussen [...] **onderdanen** uit derde landen en werkgevers. Indien op grond van het nationale recht van een lidstaat onderdanen van derde landen kunnen worden toegelaten via op het grondgebied van die lidstaat gevestigde uitzendbureaus die een arbeidsrelatie met de werknemer hebben, mogen deze [...] **onderdanen van derde landen** niet buiten het toepassingsgebied van deze richtlijn worden gelaten **en moeten alle bepalingen van deze richtlijn betreffende werkgevers evenzeer gelden voor die uitzendbureaus.**
- (7) Ter beschikking gestelde onderdanen van derde landen [...] mogen niet onder deze richtlijn vallen. Desondanks dienen onderdanen van derde landen die legaal in een lidstaat verblijven en daar legaal tewerkgesteld zijn, en in een andere lidstaat ter beschikking zijn gesteld, voor de duur van hun terbeschikkingstelling, dezelfde behandeling te blijven genieten als onderdanen van de lidstaat van herkomst inzake die arbeidsvoorwaarden die onverlet gelaten worden door de toepassing van Richtlijn 96/71/EG **van het Europees Parlement en de Raad**⁵.

[...]

- (9) Onderdanen van derde landen die de status van langdurig ingezetene hebben verworven overeenkomstig Richtlijn 2003/109/EG van de Raad⁶, mogen niet onder deze richtlijn vallen gezien hun in het algemeen meer bevoorrechte status en het specifieke type verblijfstitel, de "EU-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen", waarover zij beschikken.

⁵ Richtlijn 96/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 1996 betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten (PB L 18 van 21.1.1997, blz. 1).

⁶ Richtlijn 2003/109/EG van de Raad van 25 november 2003 betreffende de status van langdurig ingezetene onderdanen van derde landen (PB L 16 van 23.1.2004, blz. 44).

- (10) Onderdanen van derde landen die tot het grondgebied van een lidstaat zijn toegelaten om seizoenwerk te verrichten en toelating tot het grondgebied van een lidstaat hebben aangevraagd of verkregen overeenkomstig Richtlijn 2014/36/EU van het Europees Parlement en de Raad⁷, mogen niet onder de richtlijn vallen aangezien zij vallen onder het toepassingsgebied van Richtlijn 2014/36/EU, die in een specifieke regeling voorziet.
- (11) De plicht van de lidstaten om te bepalen of de aanvraag door een onderdaan van een derde land dan wel door zijn werkgever moet worden ingediend, dient regelingen waarbij vereist is dat de beide partijen bij de procedure betrokken zijn, onverlet te laten. De lidstaten moeten [...] **een aanvraag voor een gecombineerde vergunning behandelen ofwel wanneer de betrokken onderdaan van een derde land buiten het grondgebied van de lidstaat verblijft waartoe hij wenst te worden toegelaten, ofwel wanneer hij al op het grondgebied van die lidstaat verblijft als houder van een geldige door die lidstaat verstrekte verblijfsvergunning. Het moet ook mogelijk zijn voor de lidstaten om aanvragen te aanvaarden van andere onderdanen van derde landen die legaal op hun grondgebied aanwezig zijn.**
- (12) De bepalingen in deze richtlijn over de enkele aanvraagprocedure en de gecombineerde vergunning mogen niet van toepassing zijn op eenvormige visa of visa voor verblijf van langere duur. [...] **Mits aan de in het recht van de Unie of het nationale recht vastgelegde voorwaarden is voldaan en wanneer een lidstaat alleen op zijn grondgebied gecombineerde vergunningen afgeeft, moet de betrokken lidstaat de onderdaan van een derde land het voor verkrijging van een gecombineerde vergunning vereiste visum verstrekken.**

⁷ Richtlijn 2014/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op tewerkstelling als seizoenarbeider (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 375).

- (13) De termijn voor het nemen van een besluit over de aanvraag moet [...] de tijd omvatten die nodig is voor het uitvoeren van de arbeidsmarkttoets, **indien een dergelijke toets wordt uitgevoerd in verband met een individuele aanvraag voor een gecombineerde vergunning. Een algemene arbeidsmarkttoets die geen verband houdt met een individuele aanvraag voor een gecombineerde vergunning valt dus niet onder de termijn voor het nemen van een besluit. De lidstaten moeten ernaar streven het voor verkrijging van een gecombineerde vergunning vereiste visum tijdig te verstrekken.**
- (14) Daartoe dienen de lidstaten **ernaar te streven slechts één keer de toepasselijke documenten door de aanvragers te laten indienen en** slechts een grondige controle uit te voeren van de door de aanvrager ingediende document[...]en voor de afgifte van zowel een gecombineerde vergunning als, **indien toepasselijk, het voor de verkrijging van de vergunning** vereiste visum, teneinde dubbel werk en langere procedures te voorkomen. [...]
- (15) De aanwijzing van de bevoegde instantie overeenkomstig deze richtlijn dient de rol en de taken die met betrekking tot de behandeling van en het besluit over de aanvraag door andere instanties en, in voorkomend geval, door de sociale partners worden vervuld, onverlet te laten.
- (16) De termijn voor het nemen van een besluit over de aanvraag mag echter niet de tijd omvatten die nodig is voor de erkenning van de beroepskwalificaties. Deze richtlijn laat de nationale procedures betreffende de erkenning van diploma's onverlet.

- (17) De gecombineerde vergunning moet worden opgesteld overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1030/2002 van de Raad⁸, die de lidstaten de mogelijkheid geeft verdere informatie op te nemen, met name of de betrokken persoon al dan niet arbeid mag verrichten. Een lidstaat moet – onder andere met het oog op een betere beheersing van de migratie – niet alleen in de gecombineerde vergunning, maar tevens in alle verstrekte verblijfsvergunningen de informatie in verband met de vergunning tot het verrichten van arbeid vermelden, ongeacht het type vergunning of verblijfsvergunning op grond waarvan de onderdaan van het derde land tot het grondgebied van die lidstaat is toegelaten en hem toegang tot de arbeidsmarkt van die lidstaat is verleend.
- (18) De bepalingen van deze richtlijn betreffende verblijfsvergunningen voor andere doeleinden dan werk dienen uitsluitend betrekking te hebben op het model van dergelijke vergunningen en dienen de voorschriften van de Unie of van de lidstaten betreffende toelatingsprocedures en procedures voor de verstrekking van dergelijke vergunningen, onverlet te laten.
- (19) De bepalingen van deze richtlijn over de gecombineerde vergunning en over de voor andere doeleinden dan werk verstrekte verblijfsvergunning mogen de lidstaten niet beletten te werken met een aanvullend papieren document waarin ze nauwkeuriger informatie kunnen verstrekken over de arbeidsrelatie, waarvoor op het model voor verblijfstitels onvoldoende ruimte is. Een dergelijk document kan nuttig zijn om te voorkomen dat onderdanen van derde landen worden uitgebuit en om illegale tewerkstelling te bestrijden, maar dient voor de lidstaten facultatief te zijn en mag niet gaan dienen als vervanging voor een werkvergunning, aangezien daardoor het idee van de gecombineerde vergunning zou worden uitgehold. Ook kan, om dergelijke informatie elektronisch op te slaan, gebruik worden gemaakt van de technische mogelijkheden uit hoofde van artikel 4 van Verordening (EG) nr. 1030/2002 en punt a), onder 20, van de bijlage daarbij.

⁸ Verordening (EG) nr. 1030/2002 van de Raad van 13 juni 2002 betreffende de invoering van een uniform model voor verblijfstitels voor onderdanen van derde landen (PB L 157 van 15.6.2002, blz. 1).

- (20) De voorwaarden en criteria op grond waarvan een aanvraag voor de verstrekking, de wijziging of de verlenging van een gecombineerde vergunning kan worden afgewezen, of op grond waarvan de gecombineerde vergunning kan worden ingetrokken, dienen objectief te zijn en dienen in het nationale recht te worden vastgesteld, met inbegrip van de verplichting het beginsel van de preferentie van de Unie te eerbiedigen zoals dit met name is vastgelegd in de toepasselijke bepalingen van de akten van toetreding van 2003 en van 2005. Besluiten tot afwijzing en tot intrekking moeten worden gemotiveerd.
- (21) Onderdanen van derde landen die in het bezit zijn van een geldig reisdocument en van een gecombineerde vergunning die is verstrekt door een lidstaat die het Schengenacquis volledig toepast, zou moeten worden toegestaan in het grondgebied van de lidstaten die het Schengenacquis volledig toepassen binnen te komen en zich daar vrij te verplaatsen gedurende een periode van ten hoogste drie maanden per periode van zes maanden, overeenkomstig Verordening (EU) 2016/399 van het Europees Parlement en de Raad⁹ en artikel 21 van de Overeenkomst ter uitvoering van het tussen de regeringen van de lidstaten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing van de controles aan de gemeenschappelijke grenzen¹⁰ (het Akkoord van Schengen).

⁹ Verordening (EU) 2016/399 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende een Uniecode voor de overschrijding van de grenzen door personen (Schengengrenscore) (PB L 77 van 23.3.2016, blz. 1).

¹⁰ PB L 239 van 22.9.2000, blz. 19.

- (22) Omdat horizontale wetgeving van de Unie ontbreekt, verschillen de rechten van de onderdanen van derde landen naargelang van de lidstaat waar zij werken en naargelang van hun nationaliteit. Met het oog op een verdere ontwikkeling van een samenhangend immigratiebeleid en om de verschillen in rechtspositie tussen burgers van de Unie en in een lidstaat legaal werkende onderdanen van derde landen te verkleinen en de bestaande voorschriften inzake immigratie aan te vullen, zou een pakket rechten moeten worden vastgelegd om, in het bijzonder, de gebieden te specificeren waarop een gelijke behandeling geldt van nationale onderdanen en dergelijke onderdanen van derde landen, die nog niet de status van langdurig ingezetene hebben. Dergelijke bepalingen zijn bedoeld om binnen de Unie een minimum aan gelijke voorwaarden te scheppen en te onderstrepen dat dergelijke onderdanen van derde landen door hun werk en belastingafdrachten bijdragen aan de economie van de Unie; bovendien kunnen zij dienen als waarborg om oneerlijke concurrentie tussen onderdanen van een lidstaat en onderdanen van derde landen als gevolg van de mogelijke uitbuiting van de laatstgenoemden te verkleinen. De definitie van "werknemer uit een derde land" in deze richtlijn betekent, onverminderd de uitleg van het begrip arbeidsrelatie in het overige recht van de Unie: iedere onderdaan van een derde land die tot het grondgebied van een lidstaat is toegelaten, aldaar legaal verblijft en er, in het kader van een **arbeidsrelatie** in loondienst, mag werken overeenkomstig de bepalingen van het nationale recht of de nationale praktijk.

- (23) Alle onderdanen van derde landen die legaal in een lidstaat verblijven en werken, moeten ten minste een gemeenschappelijk pakket rechten gebaseerd op gelijke behandeling hebben met de onderdanen van hun gastlidstaat, ongeacht het oorspronkelijke doel van de toelating of de oorspronkelijke toelatingsgrond. Het recht op gelijke behandeling op de onder deze richtlijn vallende gebieden moet niet alleen worden verleend aan die onderdanen van derde landen die in een lidstaat zijn toegelaten om er te werken, maar ook aan diegenen die voor andere doeleinden zijn toegelaten en aan wie toegang tot de arbeidsmarkt van die lidstaat is verleend overeenkomstig andere bepalingen uit het recht van de Unie of het nationale recht, met inbegrip van de gezinsleden van werknemers uit derde landen die tot de lidstaat zijn toegelaten overeenkomstig Richtlijn 2003/86/EG van de Raad¹¹; en van onderdanen van derde landen die tot het grondgebied van een lidstaat zijn toegelaten overeenkomstig Richtlijn (EU) 2016/801 van het Europees Parlement en de Raad¹².
- (24) Het recht op gelijke behandeling op bepaalde gebieden dient strikt gekoppeld te zijn aan het legale verblijf van de onderdaan van een derde land en aan de tot de arbeidsmarkt van een bepaalde lidstaat verleende toegang, die worden vastgelegd in de gecombineerde verblijfs- en werkvergunning, en in voor andere doeleinden verstrekte verblijfsvergunningen die de informatie inzake de vergunning tot het verrichten van arbeid bevatten.

¹¹ Richtlijn 2003/86/EG van de Raad van 22 september 2003 inzake het recht op gezinshereniging (PB L 251 van 3.10.2003, blz. 12).

¹² Richtlijn (EU) 2016/801 van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2016 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van derdelanders met het oog op onderzoek, studie, stages, vrijwilligerswerk, scholierenuitwisseling, educatieve projecten of au-pairactiviteiten (PB L 132 van 21.5.2016, blz. 21).

- (25) De arbeidsvoorwaarden als bedoeld in deze richtlijn moeten ten minste salaris, ontslag, gezondheid en veiligheid op het werk, arbeidstijden en een verlofregeling omvatten, met inachtneming van de geldende collectieve arbeidsovereenkomsten.
- (26) De lidstaten moeten beroepskwalificaties die door onderdanen van derde landen in een andere lidstaat zijn verworven, erkennen op dezelfde wijze als die van burgers van de Unie en moeten rekening houden met in een derde land verworven kwalificaties overeenkomstig Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad¹³. Het recht van werknemers uit derde landen op gelijke behandeling voor wat betreft de erkenning van diploma's, certificaten en andere beroepskwalificaties overeenkomstig de van toepassing zijnde nationale procedures mag geen afbreuk doen aan de bevoegdheid van de lidstaten om dergelijke werknemers uit derde landen toe te laten tot hun arbeidsmarkt.
- (27) Werknemers uit derde landen dienen op het gebied van sociale zekerheid op dezelfde manier te worden behandeld als nationale onderdanen. De takken van de sociale zekerheid worden gedefinieerd in Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad¹⁴. De bepalingen inzake gelijke behandeling op het gebied van de sociale zekerheid die in deze richtlijn zijn opgenomen, moeten ook gelden voor werknemers die rechtstreeks vanuit een derde land tot een lidstaat zijn toegelaten. Niettemin mag deze richtlijn aan werknemers uit derde landen niet meer rechten toekennen dan die welke krachtens het bestaande recht van de Unie op het gebied van de sociale zekerheid reeds gelden voor onderdanen van derde landen die zich in een grensoverschrijdende situatie bevinden.

¹³ Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (PB L 255 van 30.9.2005, blz. 22).

¹⁴ Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels (PB L 166 van 30.4.2004, blz. 1).

- (27a) **Niettegenstaande het bovenstaande mag een lidstaat, zoals het Hof van Justitie in zijn arrest in zaak C-302/19¹⁵ heeft geoordeeld, de houder van een gecombineerde vergunning het recht op een socialezekerheidsuitkering niet weigeren of dit recht niet beperken op grond dat sommige of al zijn gezinsleden niet op zijn grondgebied, maar in een derde land verblijven, wanneer die lidstaat dit recht wel toekent aan zijn onderdanen ongeacht de verblijfplaats van hun gezinsleden.**
- (28) De lidstaten dienen ten minste in te staan voor een gelijke behandeling van die onderdanen van derde landen die in loondienst zijn of die na een minimumperiode in loondienst als werkloos geregistreerd staan. Bij eventuele beperkingen uit hoofde van deze richtlijn op de gelijke behandeling op het gebied van de sociale zekerheid mag geen inbreuk gemaakt worden op de rechten die zijn toegekend krachtens Verordening (EU) nr. 1231/2010 van het Europees Parlement en de Raad¹⁶.
- (29) Het recht van de Unie houdt geen beperking in van de bevoegdheid van de lidstaten om hun socialezekerheidsstelsels te organiseren. Elke lidstaat moet de voorwaarden vaststellen waaronder socialezekerheidsuitkeringen worden toegekend, alsook de hoogte van deze uitkeringen en de periode gedurende welke zij worden verstrekt. Bij de uitoefening van die bevoegdheid moeten de lidstaten evenwel het recht van de Unie naleven.
- (30) De gelijke behandeling van werknemers uit derde landen mag zich niet uitstrekken tot maatregelen op het gebied van beroepsopleidingen die gefinancierd worden in het kader van socialebijstandsregelingen.

¹⁵ **Punt 39.**

¹⁶ Verordening (EU) nr. 1231/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot uitbreiding van Verordening (EG) nr. 883/2004 en Verordening (EG) nr. 987/2009 tot onderdanen van derde landen die enkel door hun nationaliteit nog niet onder deze verordeningen vallen (PB L 344 van 29.12.2010, blz. 1).

- (31) Om de gelijke behandeling van werknemers uit derde landen te versterken, moeten de lidstaten voorzien in doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties tegen werkgevers in geval van overtredingen van krachtens deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen, met name wat betreft arbeidsvoorwaarden en vrijheid van vereniging [...].
- (32) Om de goede naleving van **krachtens deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen** te verzekeren, dienen de lidstaten [...] te **voorzien in** passende mechanismen [...] voor [...] monitoring [...] en [...], zo nodig, in passende, doeltreffende en toereikende inspecties [...] op hun respectievelijke grondgebied **overeenkomstig het nationale recht of de bestuurlijke gebruiken**. [...] **Diensten die belast zijn met arbeidsinspectie of andere bevoegde instanties moeten, in voorkomend geval, toegang hebben tot de werkplek.**
- (33) De lidstaten moeten [...] **er ook voor zorgen** dat doeltreffende mechanismen **voorhanden zijn** om werknemers uit derde landen in staat te stellen verhaal te halen en klachten in te dienen, hetzij rechtstreeks, hetzij via derden die, overeenkomstig de in het nationale recht vastgestelde criteria, een rechtmatig belang hebben bij het waarborgen van de naleving van deze richtlijn, zoals vakbonden of andere verenigingen, of bevoegde instanties. Dat wordt noodzakelijk geacht om situaties te kunnen aanpakken waarin werknemers uit derde landen niet op de hoogte zijn van het bestaan van handhavingsmechanismen of terughoudend zijn om er in eigen naam gebruik van te maken, bijvoorbeeld uit vrees voor de mogelijke gevolgen.
- (33a) **In het kader van de werknemersbescherming zouden op nationaal niveau reeds soortgelijke nationale maatregelen inzake monitoring, beoordeling, inspecties, sancties en facilitering van klachten moeten zijn vastgesteld en van kracht zijn.**

- (34) De gecombineerde vergunning moet de onderdaan van een derde land de mogelijkheid bieden om tijdens de geldigheidsduur van de gecombineerde vergunning van werkgever te veranderen. De lidstaten moeten de mogelijkheid hebben [...] **bepaalde voorwaarden te verbinden aan een verandering van werkgever, onder meer een kennisgeving of een aanvraagprocedure** [...] en [...] **een arbeidsmarkttoets** [...]. **Bovendien moeten de lidstaten kunnen eisen dat de verandering van werkgever geen verandering van beroep met zich meebrengt, met inbegrip van onder meer een wijziging van de beroepssector of van de wezenlijke kenmerken van het werk. Om mogelijk misbruik te voorkomen en de legitieme belangen te beschermen van werkgevers die middelen investeren in de werving en opleiding van werknemers uit derde landen, moeten de lidstaten ook een minimumperiode kunnen vaststellen gedurende welke de houder van de gecombineerde vergunning voor de eerste werkgever moet hebben gewerkt voordat hij van werkgever verandert. In uitzonderlijke en naar behoren gemotiveerde gevallen, bijvoorbeeld in geval van uitbuiting van de houder van de gecombineerde vergunning of indien de werkgever zijn wettelijke verplichtingen ten aanzien van de houder van de gecombineerde vergunning niet nakomt, moeten de lidstaten toestaan dat vóór het verstrijken van die minimumperiode van werkgever wordt veranderd. De gecombineerde vergunning mag niet worden ingetrokken gedurende een periode van ten minste [...] twee maanden in geval van werkloosheid van de houder.**
- (35) Bij de toepassing van deze richtlijn mag geen inbreuk worden gemaakt op voor de betrokkene gunstigere bepalingen in het recht van de Unie en in de toepasselijke internationale instrumenten.

- (36) De lidstaten dienen de bepalingen van deze richtlijn toe te passen zonder onderscheid te maken naar geslacht, ras, huidskleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuigingen, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele geaardheid, in het bijzonder overeenkomstig Richtlijn 2000/43/EG van de Raad¹⁷ en Richtlijn 2000/78/EG van de Raad¹⁸.
- (37) Aangezien de doelstellingen van deze richtlijn, namelijk het bepalen van één enkele aanvraagprocedure voor de verstrekking van een gecombineerde vergunning voor onderdanen van derde landen om op het grondgebied van een lidstaat te werken alsmede een gemeenschappelijk pakket rechten van werknemers uit derde landen die legaal in een lidstaat verblijven, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en derhalve, wegens de omvang en de gevolgen van het optreden, beter op het niveau van de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel, gaat deze richtlijn niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (38) Deze richtlijn neemt de grondrechten in acht en is in overeenstemming met de beginselen van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in overeenstemming met artikel 6, lid 1, VEU.

¹⁷ Richtlijn 2000/43/EG van de Raad van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming (PB L 180 van 19.7.2000, blz. 22).

¹⁸ Richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep (PB L 303 van 2.12.2000, blz. 16).

- (39) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van Protocol nr. 21 betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, gehecht aan het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en onverminderd artikel [...] 4 van dat protocol, neemt Ierland niet deel aan de vaststelling van deze richtlijn en [...] is deze niet bindend voor, noch van toepassing op deze lidstaat.

[...]

- (40) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van Protocol nr. 22 betreffende de positie van Denemarken, gehecht aan het VEU en het VWEU, neemt Denemarken niet deel aan de vaststelling van deze richtlijn, die derhalve niet bindend is voor, noch van toepassing is in Denemarken.
- (41) De verplichting tot omzetting van deze richtlijn in intern recht dient te worden beperkt tot de bepalingen die ten opzichte van de vorige richtlijn materieel zijn gewijzigd. De verplichting tot omzetting van de ongewijzigde bepalingen vloeit voort uit de vorige richtlijn.
- (42) Deze richtlijn dient de verplichtingen van de lidstaten met betrekking tot de in bijlage I, deel B, genoemde termijnen voor omzetting in intern recht van de aldaar genoemde richtlijnen onverlet te laten,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Onderwerp

1. Deze richtlijn bepaalt:
 - a) één enkele aanvraagprocedure voor het verstrekken van een gecombineerde vergunning aan onderdanen van derde landen om op het grondgebied van een lidstaat te verblijven met het oog op werk, teneinde de procedures in verband met hun toelating te vereenvoudigen en de controle van hun status gemakkelijker te maken;
 - b) een gemeenschappelijk pakket rechten voor werknemers uit derde landen die legaal in een lidstaat verblijven, ongeacht de doeleinden waarvoor zij oorspronkelijk tot het grondgebied van die lidstaat waren toegelaten, gebaseerd op gelijke behandeling ten opzichte van de onderdanen van deze lidstaat.
2. **Deze richtlijn doet geen afbreuk aan het recht van de lidstaten om te bepalen hoeveel onderdanen van derde landen zij overeenkomstig artikel 79, lid 5, VWEU toelaten.**

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) "onderdaan van een derde land": eenieder die geen burger van de Unie is in de zin van artikel 20, lid 1, VWEU;

- b) "werknemer uit een derde land": een onderdaan van een derde land die tot het grondgebied van een lidstaat is toegelaten, aldaar legaal verblijft en er, in het kader van een arbeidsrelatie [...] **in loondienst**, mag werken overeenkomstig het nationale recht of de nationale praktijk;

[...]

- c) "gecombineerde vergunning": een door de autoriteiten van een lidstaat aan een onderdaan van een derde land verstrekte verblijfsvergunning om legaal op het grondgebied van de betrokken lidstaat te verblijven met het oog op werk;
- d) "één enkele aanvraagprocedure": procedure die op grond van één enkele aanvraag van een onderdaan van een derde land of van diens werkgever, om op het grondgebied van een lidstaat te mogen verblijven en te werken, tot een besluit over deze aanvraag van een gecombineerde vergunning leidt.

Artikel 3

Toepassingsgebied

1. Deze richtlijn is van toepassing op:
- a) onderdanen van derde landen die verzoeken te mogen verblijven in een lidstaat met het oog op werk;
- b) onderdanen van derde landen die overeenkomstig het recht van de Unie of het nationale recht zijn toegelaten tot een lidstaat voor andere doeleinden dan werk, die mogen werken en die beschikken over een verblijfsvergunning overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1030/2002; en

- c) onderdanen van derde landen die overeenkomstig het recht van de Unie of het nationale recht zijn toegelaten tot een lidstaat met het oog op werk.

2. Deze richtlijn is niet van toepassing op onderdanen van derde landen:

- a) die gezinsleden zijn van burgers van de Unie die hun recht van vrij verkeer binnen de Unie uitoefenen of hebben uitgeoefend overeenkomstig Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad¹⁹;
- b) die, evenals hun gezinsleden en ongeacht hun nationaliteit, krachtens overeenkomsten tussen de Unie en haar lidstaten, enerzijds, of de Unie en derde landen, anderzijds, rechten van vrij verkeer genieten die gelijkwaardig zijn aan die van de burgers van de Unie;
- c) die **ter beschikking zijn gesteld, voor de duur van de terbeschikkingstelling [...]**;
- d) die als binnen een onderneming overgeplaatste personen toelating tot het grondgebied van een lidstaat hebben aangevraagd of verkregen overeenkomstig Richtlijn 2014/66/EU van het Europees Parlement en de Raad²⁰;

¹⁹ Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden (PB L 158 van 30.4.2004, blz. 77).

²⁰ Richtlijn 2014/66/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen in het kader van een overplaatsing binnen een onderneming (PB L 157 van 27.5.2014, blz. 1).

- e) die als seizoenwerkers overeenkomstig Richtlijn 2014/36/EU of als au pairs [...] toelating tot het grondgebied van een lidstaat hebben aangevraagd of verkregen;
- f) die in een lidstaat mogen verblijven op basis van tijdelijke bescherming **overeenkomstig Richtlijn 2001/55/EG** of die een aanvraag hebben ingediend om aldaar op die basis te mogen verblijven en in afwachting zijn van een besluit over hun status;
- g) die krachtens Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad²¹ internationale bescherming genieten of die krachtens die richtlijn een aanvraag hebben ingediend voor internationale bescherming en over wier verzoek nog geen definitief besluit is genomen;
- h) die internationale bescherming genieten overeenkomstig het nationale recht, internationale verplichtingen of de rechtspraak van een lidstaat, of die een aanvraag hebben ingediend voor bescherming overeenkomstig het nationale recht, internationale verplichtingen of rechtspraak van een lidstaat en over wier verzoek nog geen definitief besluit is genomen;**
- i) die langdurig ingezetene zijn overeenkomstig Richtlijn 2003/109/EG;
- j) wier verwijdering op feitelijke of juridische gronden is opgeschort;

²¹ Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming (PB L 337 van 20.12.2011, blz. 9).

- k) die toelating tot het grondgebied van een lidstaat als zelfstandige hebben aangevraagd of verkregen;
 - l) die als zeevarende toelating hebben aangevraagd of verkregen, of in enige functie werken op een schip dat in een lidstaat geregistreerd is of dat de vlag van een lidstaat voert.
- 3. De lidstaten mogen besluiten dat hoofdstuk II niet van toepassing is op onderdanen van derde landen die toestemming hebben gekregen om voor een periode van ten hoogste zes maanden op het grondgebied van een lidstaat te werken dan wel voor studiedoeleinden tot een lidstaat zijn toegelaten.
- 4. Hoofdstuk II is niet van toepassing op onderdanen van derde landen die op basis van een visum toestemming hebben om te werken.

HOOFDSTUK II

EÉN ENKELE AANVRAAGPROCEDURE EN EEN GECOMBINEERDE VERGUNNING

Artikel 4

Eén enkele aanvraagprocedure

1. Een aanvraag tot verstrekking, wijziging of verlenging van een gecombineerde vergunning wordt via één enkele aanvraagprocedure ingediend. De lidstaten bepalen of aanvragen voor een gecombineerde vergunning moeten worden ingediend door de onderdaan van een derde land of door diens werkgever. **De lidstaten kunnen daarnaast bepalen dat zowel de onderdaan van een derde land als zijn werkgever een aanvraag mag indienen. [...]**
2. **Een aanvraag voor een gecombineerde vergunning wordt behandeld ofwel wanneer de betrokken onderdaan van een derde land verblijft buiten het grondgebied van de lidstaat waartoe hij wenst te worden toegelaten, ofwel wanneer hij al op het grondgebied van die lidstaat verblijft als houder van een geldige verblijfsvergunning of van een visum voor verblijf van langere duur. Het is een lidstaat eveneens toegestaan om, overeenkomstig zijn nationale recht, aanvragen voor een gecombineerde vergunning te aanvaarden die zijn ingediend door andere onderdanen van derde landen die legaal op zijn grondgebied verblijven.**
3. De lidstaten onderzoeken een aanvraag ingediend krachtens lid 1 en nemen een besluit tot verstrekking, wijziging of verlenging van de gecombineerde vergunning indien de aanvrager aan de in het recht van de Unie of het nationale recht vastgestelde voorwaarden voldoet. Een besluit tot verstrekking, wijziging of verlenging van een gecombineerde vergunning vormt één enkele administratieve handeling die zowel een verblijfsvergunning als een arbeidsvergunning behelst.

4. Mits aan de in het recht van de Unie of het nationale recht vastgelegde voorwaarden is voldaan en wanneer een lidstaat alleen op zijn grondgebied gecombineerde vergunningen afgeeft, verstrekt de betrokken lidstaat de onderdaan van een derde land het **voor verkrijging van een gecombineerde vergunning** vereiste visum.
5. Na de inwerkingtreding van de nationale uitvoeringsbepalingen verstrekken de lidstaten, wanneer aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan, een gecombineerde vergunning aan de onderdanen van derde landen die een aanvraag om toelating hebben ingediend en aan de reeds toegelaten onderdanen van derde landen die een aanvraag hebben ingediend om hun verblijfsvergunning te verlengen of te wijzigen.

Artikel 5

Bevoegde instantie

1. De lidstaten wijzen de instantie aan die bevoegd is om de aanvraag in ontvangst te nemen en de gecombineerde vergunning te verstrekken.
2. De bevoegde instantie neemt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk vier maanden na de datum [...] **van indiening van de volledige aanvraag**, een besluit over de [...] **aanvraag voor een gecombineerde vergunning**.

De in de eerste alinea genoemde termijn omvat de arbeidsmarkttoets **ingeval die controle verricht wordt in verband met een individuele aanvraag voor een gecombineerde vergunning** [...]. De termijn kan worden verlengd in uitzonderlijke **en naar behoren gemotiveerde** omstandigheden [...] die verband houden met de complexiteit van de [...] aanvraag, **in voorkomend geval met inbegrip van de arbeidsmarkttoets**.

Indien binnen de in dit lid bepaalde tijdslimiet geen besluit is genomen, bepaalt het nationale recht welke gevolgen het uitblijven van een besluit heeft.

3. Het besluit wordt door de bevoegde instantie schriftelijk ter kennis van de aanvrager gebracht overeenkomstig de kennisgevingsprocedures van het toepasselijke nationale recht.

4. Indien de gegevens of documenten die de aanvraag staven, volgens de criteria van de het nationale recht onvolledig zijn, deelt de bevoegde instantie de aanvrager schriftelijk mee welke aanvullende gegevens of documenten vereist zijn en stelt hij een redelijke termijn vast om ze te overleggen. De in lid 2 genoemde tijdslimiet wordt opgeschort totdat de bevoegde instantie of andere relevante instanties de vereiste aanvullende informatie hebben ontvangen. Indien de aanvullende gegevens of documenten niet binnen de gestelde termijn worden overgelegd, kan de bevoegde instantie de aanvraag afwijzen.

Artikel 6

Gecombineerde vergunning

1. De door de lidstaten verstrekte gecombineerde vergunning beantwoordt aan het uniforme model dat is vastgelegd in Verordening (EG) nr. 1030/2002 en bevat de gegevens in verband met de vergunning tot het verrichten van arbeid overeenkomstig punt a), onder 12 en 16, van de bijlage daarbij.

De lidstaten kunnen aanvullende informatie opnemen in verband met de arbeidsrelatie van de onderdaan van een derde land (zoals naam en adres van de werkgever, de plaats van de tewerkstelling, de aard van het werk, de werkuren, het loon); dit kan op papier dan wel in een elektronisch formaat, als bedoeld in artikel 4 van Verordening (EG) nr. 1030/2002 en in punt a), onder 20, van de bijlage daarbij.

2. Bij de verstrekking van de gecombineerde vergunning geven de lidstaten geen aanvullende vergunningen af als bewijs van het feit dat toegang is verleend tot de arbeidsmarkt.

Artikel 7

Voor andere doeleinden dan werk verstrekte verblijfsvergunningen

1. Wanneer de lidstaten overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1030/2002 een verblijfsvergunning verstrekken voor andere doeleinden dan werk, vermelden zij de gegevens die verband houden met de vergunning tot het verrichten van arbeid, ongeacht het type vergunning.

De lidstaten kunnen aanvullende informatie opnemen in verband met de arbeidsrelatie van de onderdaan van een derde land (zoals naam en adres van de werkgever, de plaats van de tewerkstelling, de aard van het werk, de werkuren, het loon); dit kan op papier dan wel in een elektronisch formaat, als bedoeld in artikel 4 van Verordening (EG) nr. 1030/2002 en in punt a), onder 20, van de bijlage daarbij.

2. Wanneer de lidstaten overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1030/2002 een verblijfsvergunning verstrekken, geven zij geen aanvullende vergunningen af als bewijs van het feit dat toegang is verleend tot de arbeidsmarkt.

Artikel 8

Procedurele waarborgen

1. Beslissingen tot afwijzing van een aanvraag tot verstrekking, wijziging of verlenging van een gecombineerde vergunning, of beslissingen tot intrekking van een gecombineerde vergunning op grond van in het recht van de Unie of het nationale recht bepaalde criteria, worden in de schriftelijke kennisgeving gemotiveerd.

2. Beslissingen tot afwijzing van een aanvraag tot verstrekking, wijziging, verlenging of tot intrekking van een gecombineerde vergunning kunnen in de betrokken lidstaat langs juridische weg worden aangevochten, overeenkomstig het nationale recht. In de in lid 1 bedoelde schriftelijke kennisgeving wordt vermeld bij welke rechtbank of administratieve instantie de betrokkene in beroep kan gaan en welke tijdslimiet daarvoor staat.
3. Een aanvraag kan als niet-ontvankelijk worden beschouwd op grond van toelatingsquota voor onderdanen van derde landen die vanuit derde landen willen komen werken en behoeft, op die grond, niet te worden behandeld.

Artikel 9

Toegang tot informatie

De lidstaten maken eenvoudig toegankelijk, en verstrekken **de onderdaan van een derde land en de toekomstige werkgever** op verzoek:

- a) **adequate informatie [...]** betreffende alle bewijsstukken die nodig zijn voor een aanvraag;
- b) informatie over de voorwaarden voor toegang en verblijf, met inbegrip van de rechten, verplichtingen en procedurele waarborgen van de onderdanen van derde landen en hun gezinsleden.

Artikel 10

Vergoedingen

[...] De lidstaten kunnen de betaling van leges verlangen voor de behandeling van aanvragen overeenkomstig deze richtlijn. De door een lidstaat in rekening gebrachte leges voor de behandeling van aanvragen mogen niet onevenredig of buitensporig zijn.

Rechten op grond van de gecombineerde vergunning

1. Wanneer een gecombineerde vergunning is verstrekt **overeenkomstig het nationale recht** heeft de houder gedurende de geldigheidsduur daarvan ten minste recht op:
 - a) toegang tot en verblijf op het grondgebied van de lidstaat die de gecombineerde vergunning verstrekt, mits de houder voldoet aan alle voorwaarden voor toelating overeenkomstig het nationale recht;
 - b) vrije toegang tot het hele grondgebied van de lidstaat die de gecombineerde vergunning verstrekt, binnen de beperkingen die door het nationale recht worden opgelegd;
 - c) het verrichten van de specifieke loondienstwerkzaamheden die zijn toegestaan krachtens de gecombineerde vergunning overeenkomstig het nationale recht;
 - d) informatie over de aan de vergunning verbonden rechten van de houder die door deze richtlijn en/of door het nationale recht zijn toegekend.
2. [...]De lidstaten staan toe dat houders van een gecombineerde vergunning **van werkgever veranderen. De lidstaten kunnen verandering van werkgever, naast verificatie van de toelatingsvoorwaarden overeenkomstig het nationale recht, afhankelijk maken van het volgende: [...]**

- a) een kennisgeving of een verzoek overeenkomstig het nationale recht aan de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaat. Indien een lidstaat voor een kennisgevingsprocedure kiest, kan deze binnen 90 dagen na de datum waarop de volledige kennisgeving is gedaan, bezwaar tegen de verandering van werkgever maken. Kiest een lidstaat voor een aanvraagprocedure, dan neemt deze binnen 90 dagen na de datum waarop de volledige aanvraag is ingediend, een besluit over de aanvraag. In beide gevallen kan het recht van de houder van een gecombineerde vergunning om van werkgever te veranderen, worden opgeschort voor een periode van 90 dagen terwijl de betrokken lidstaat de voorwaarden van de punten b) en c) verifieert [...] en nagaat of aan de vereisten van het Unierecht of het nationale recht is voldaan,
- b) [...] een arbeidsmarkttoets en/of de eis dat de verandering van werkgever geen verandering van beroep met zich meebrengt, of
- c) een minimumperiode waarbinnen de houder van de gecombineerde vergunning voor de eerste werkgever moet hebben gewerkt, waarbij deze minimumperiode ten hoogste twaalf maanden lang is. In uitzonderlijke en naar behoren gemotiveerde gevallen staan de lidstaten de verandering van werkgever reeds vóór verstrijking van deze minimumperiode toe.

[...]

3. [...] Werkloosheid is op zichzelf geen reden om een gecombineerde vergunning [...] in te trekken [...], mits:

- a) de werkloosheid gedurende de geldigheidsduur van een gecombineerde vergunning in totaal niet meer dan twee maanden duurt, en

- b) de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaat overeenkomstig de toepasselijke nationale procedures in kennis worden gesteld van het begin en, in voorkomend geval, het einde van een periode van werkloosheid. De lidstaten bepalen of de kennisgeving aan de bevoegde autoriteiten gedaan wordt door de onderdaan van een derde land of door diens werkgever.

Indien de werkloze houder van een gecombineerde vergunning binnen de toegestane werkloosheidsperiode een nieuwe werkgever vindt, kunnen de lidstaten de toegang tot de nieuwe aanstelling afhankelijk stellen van de in lid 2 bedoelde voorwaarden. In dat geval staat de lidstaat de houder van de gecombineerde vergunning [...] toe om op zijn grondgebied te blijven totdat de bevoegde autoriteiten [...] hebben beoordeeld of is voldaan aan de voorwaarden van lid 2 en in voorkomend geval aan de toelatingsvoorwaarden overeenkomstig het nationale recht, zelfs indien [...] de toegestane werkloosheidsduur is overschreden.

4. **In afwijking van lid 3 kunnen de lidstaten houders van een gecombineerde vergunning toestaan langer werkloos te zijn. In dat geval kunnen de lidstaten de houder van de gecombineerde vergunning vragen bewijs te overleggen dat hij over voldoende bestaansmiddelen beschikt om zichzelf te onderhouden zonder een beroep te doen op de sociale zekerheid van de betrokken lidstaat met betrekking tot werkloosheidsperioden die langer duren dan de in lid 3, punt a), bedoelde periode van twee maanden.**

HOOFDSTUK III

RECHT OP GELIJKE BEHANDELING

Artikel 12

Recht op gelijke behandeling

1. Werknemers uit derde landen als bedoeld in artikel 3, lid 1, punten b) en c), worden in de lidstaten waar zij verblijven op dezelfde manier behandeld als nationale onderdanen, op het vlak van:
- a) arbeidsvoorwaarden, zoals salaris, ontslag en veiligheid en gezondheid op het werk;
 - b) vrijheid van vereniging en aansluiting bij en lidmaatschap van een werkgevers- of werknemersorganisatie, of een andere organisatie waarvan de leden een bepaald beroep uitoefenen, met inbegrip van de door dergelijke organisaties verschaftte voordelen, zonder dat wordt geraakt aan de nationale bepalingen inzake openbare orde en openbare veiligheid;

- c) onderwijs en **beroeps**opleiding;
- d) erkenning van diploma's, certificaten en andere beroepskwalificaties, overeenkomstig de geldende nationale procedures;
- e) de takken van de sociale zekerheid als omschreven in Verordening (EG) nr. 883/2004;
- f) belastingvoordelen, voor zover de werknemer geacht wordt in de betrokken lidstaat zijn fiscale woonplaats te hebben;
- g) toegang tot goederen en diensten, en de levering van voor het publiek beschikbare goederen en diensten, waaronder procedures voor het verkrijgen van [...] huisvesting overeenkomstig het nationale recht, zonder afbreuk te doen aan de vrijheid om contracten af te sluiten overeenkomstig het recht van de Unie en het nationale recht;
- h) door arbeidsbureaus verleende adviesdiensten.

2. De lidstaten mogen beperkingen stellen aan de gelijke behandeling:

- a) in lid 1, punt c), door:
 - i) de toepassing daarvan te beperken tot werknemers uit een derde land die in loondienst zijn of in loondienst geweest zijn en die als werkloos geregistreerd staan;
 - ii) die werknemers uit derde landen uit te sluiten die tot hun grondgebied zijn toegelaten overeenkomstig Richtlijn 2016/801/EU;

- iii) studie- en onderhoudstoelagen en -leningen of andere toelagen en leningen uit te sluiten;
 - iv) voor toegang tot universitaire en postsecundaire opleidingen en onderwijs en tot beroepsopleidingen en -onderwijs die niet rechtstreeks met de specifieke beroepsactiviteit verband houden, specifieke eisen te stellen onder andere ten aanzien van talenkennis en de betaling van school- of collegegeld, overeenkomstig het nationale recht;
- b) door de rechten die in lid 1, punt e), aan werknemers uit derde landen worden toegekend, te beperken, waarbij zij deze rechten evenwel niet mogen beperken voor werknemers uit derde landen die in loondienst zijn of ten minste gedurende zes maanden in loondienst zijn geweest en die als werkloos geregistreerd staan.
- Tevens kunnen de lidstaten besluiten dat lid 1, punt e), waar het om gezinsbijslagen gaat, niet van toepassing is op onderdanen van derde landen die toestemming hebben voor een periode van ten hoogste zes maanden op hun grondgebied te werken, op onderdanen van derde landen die voor studiedoeleinden zijn toegelaten **en op onderdanen van derde landen die mogen werken omdat ze een visum bezitten**;
- c) in lid 1, punt f), ten aanzien van belastingvoordelen, door de toepassing daarvan te beperken tot gevallen waarin de officiële of gebruikelijke woonplaats van de gezinsleden van de werknemer uit een derde land voor wie deze op uitkeringen aanspraak maakt, op het grondgebied van de betrokken lidstaat gelegen is;

d) in lid 1, punt g), door:

i) de toepassing ervan te beperken tot werknemers uit derde landen die in loondienst zijn;

ii) de toegang tot [...] huisvesting te beperken.

3. Het bij lid 1 vastgestelde recht van gelijke behandeling doet geen afbreuk aan het recht van de lidstaat om de op grond van deze richtlijn verstrekte verblijfsvergunning, de voor andere doeleinden dan werk verstrekte verblijfsvergunning of enige andere vergunning om in een lidstaat arbeid te verrichten, in te trekken of niet te verlengen.
4. Werknemers uit derde landen die naar een derde land verhuizen, of hun nagelaten betrekkingen die in een derde land wonen en rechten aan die werknemers ontlelen, ontvangen onder dezelfde voorwaarden en tegen dezelfde tarieven als onderdanen van de betrokken lidstaten wanneer die naar een derde land verhuizen, bij ouderdom, invaliditeit of overlijden wettelijke prestaties, gebaseerd op de vroegere arbeid van de werknemer en verworven overeenkomstig de in artikel 3 van Verordening (EG) nr. 883/2004 bedoelde wetgeving.

Artikel 13

Monitoring, [...]beoordeling, inspecties en sancties

1. De lidstaten voorzien in maatregelen om **mogelijk [...] misbruik te voorkomen en** mogelijke overtredingen van krachtens artikel 12 vastgestelde nationale bepalingen door werkgevers te **bestraften. [...] Maatregelen** omvatten overeenkomstig het nationale recht of de bestuurlijke gebruiken monitoring, evaluatie en, waar passend, inspectie.

2. De lidstaten stellen de voorschriften vast inzake de toe te passen sancties bij overtredingen van krachtens artikel 12 vastgestelde nationale bepalingen door werkgevers. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. [...]
3. De lidstaten zorgen ervoor dat de diensten die belast zijn met de arbeidsinspectie of andere bevoegde instanties en, indien het nationale recht daarin voorziet met betrekking tot nationale werknemers, organisaties die de belangen van werknemers behartigen, toegang hebben tot de werkplek.

Artikel 14

Facilitering van klachten [...]

1. De lidstaten zorgen ervoor dat er doeltreffende instrumenten zijn die werknemers uit derde landen kunnen gebruiken om klachten tegen hun werkgevers in te dienen [...], **hetzij rechtstreeks, hetzij via derden die er overeenkomstig de door het nationale recht vastgelegde criteria een rechtmatig belang bij hebben toe te zien op de naleving van de uit hoofde van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen, dan wel via een bevoegde autoriteit van de lidstaat, voor zover bepaald in het nationale recht.**
2. De lidstaten zorgen ervoor dat derden [...] **die er, overeenkomstig de in hun nationale wetgeving vastgestelde criteria, een rechtmatig belang bij hebben de naleving van de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen te waarborgen,** namens of ter ondersteuning van een werknemer uit een derde land, met hun toestemming, [...] **administratieve of civielrechtelijke procedures** kunnen aanspannen om af te dwingen dat **de krachtens deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen** worden nageleefd.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat werknemers uit derde landen dezelfde toegang hebben als onderdanen van de lidstaat waar zij verblijven als het gaat om **maatregelen ter bescherming tegen ontslag of ander vormen van laakbaar gedrag van de werkgever als reactie op een klacht binnen de onderneming of op een gerechtelijke procedure die tot doel heeft naleving van de krachtens deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen af te dwingen. [...]**

HOOFDSTUK IV

SLOTBEPALINGEN

Artikel 15

Gunstiger bepalingen

1. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan gunstiger bepalingen van:
 - a) het recht van de Unie, met inbegrip van bilaterale en multilaterale overeenkomsten tussen de Unie of de Unie en haar lidstaten enerzijds, en een of meer derde landen anderzijds; en
 - b) bilaterale of multilaterale overeenkomsten tussen een of meer lidstaten en een of meer derde landen.
2. Deze richtlijn laat onverlet dat de lidstaten bepalingen kunnen invoeren of handhaven die gunstiger zijn voor de personen die onder het toepassingsgebied van de richtlijn vallen.

Artikel 16

Informatie aan het publiek

Iedere lidstaat zorgt ervoor dat het publiek gemakkelijk toegang heeft tot regelmatig bijgewerkte informatie:

- a) betreffende de voorwaarden voor de toelating en het verblijf van onderdanen van derde landen tot, respectievelijk op, zijn grondgebied met het oog op werk;

- b) betreffende alle bewijsstukken die nodig zijn voor de aanvraag;
- c) betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf, met inbegrip van de rechten, verplichtingen en procedurele waarborgen van de onderdanen van derde landen die onder het toepassingsgebied van deze richtlijn vallen.

Artikel 17

Verslaglegging

1. De Commissie brengt op gezette tijden, en voor het eerst uiterlijk op [...], aan het Europees Parlement en de Raad verslag uit over de toepassing van deze richtlijn in de lidstaten en stelt, in voorkomend geval, de wijzigingen voor die zij noodzakelijk acht.
2. Jaarlijks, en de eerste maal uiterlijk op [], verstrekken de lidstaten met inachtneming van het bepaalde in Verordening (EG) nr. 862/2007 van het Europees Parlement en de Raad²², aan de Commissie (Eurostat) statistische gegevens met betrekking tot de aantallen werknemers uit derde landen aan wie gedurende het afgelopen kalenderjaar een gecombineerde vergunning is verstrekt. Deze statistieken hebben betrekking op referentieperioden van één kalenderjaar, worden uitgesplitst naar **staatsburgerschap, geldigheidsduur van vergunningen, geslacht en leeftijd en, indien beschikbaar, naar beroep [...]** en worden binnen zes maanden na het einde van de referentieperiode toegezonden.

²² Verordening (EG) nr. 862/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 11 juli 2007 betreffende communautaire statistieken over migratie en internationale bescherming en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 311/76 van de Raad betreffende de opstelling van statistieken over buitenlandse werknemers (PB L 199 van 31.7.2007, blz. 23).

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk [twee jaar na de inwerkingtreding] aan [...] artikel 3, lid 2, **punt f)**, artikel 4, [...] **leden 2** [...] en **4**, artikel 5, lid 2, **eerste en tweede** alinea, **artikel 7, lid 1**, artikel 9, **artikel 10**, artikel 11, leden 2 tot en met 4, [...] artikel 13, artikel 14 en artikel 16 te voldoen. Zij delen de Commissie de tekst van die bepalingen onmiddellijk mee.

Wanneer de lidstaten deze bepalingen vaststellen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar de onderhavige richtlijn verwezen. In de bepalingen wordt tevens vermeld dat verwijzingen in bestaande wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen naar de bij deze richtlijn ingetrokken richtlijn, gelden als verwijzingen naar de onderhavige richtlijn. De regels voor die verwijzing en de formulering van die vermelding worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 19

Intrekking

Richtlijn 2011/98/EU, opgenomen in bijlage I, deel A, wordt met ingang van *[de dag volgende op de in artikel 18, lid 1, eerste alinea, van deze richtlijn vastgestelde datum]* ingetrokken, onverminderd de verplichtingen van de lidstaten met betrekking tot de in bijlage I, deel B, genoemde termijnen voor omzetting in intern recht van de aldaar genoemde richtlijn.

Verwijzingen naar de ingetrokken richtlijn gelden als verwijzingen naar de onderhavige richtlijn en worden gelezen volgens de concordantietabel in bijlage II.

Artikel 20

Inwerkingtreding en toepassing

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 1, artikel 2 [...], artikel 3, lid 1, artikel 3, lid 2, punten a) **tot en met e)** [...] en h) tot en met **l)** [...], artikel 3, leden 3 en 4, artikel 4, **leden [...] 1, 3 en 5**, artikel 5, lid 1, artikel 5, **lid 2, laatste alinea**, artikel 5, leden 3 en 4, artikel 6, artikel 7, lid **2**, artikel 8, [...] artikel 11, lid 1, artikel 12 [...] en artikel 15, zijn van toepassing met ingang van [de dag na de datum in artikel 18, lid 1, eerste alinea].

Artikel 21

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten overeenkomstig de Verdragen.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter

Deel A

**Ingetrokken richtlijn
(genoemd in artikel 19)**

Richtlijn 2011/98/EU van het Europees
Parlement en de Raad (PB L 343 van
23.12.2011, blz. 1).

Deel B

**Termijnen voor omzetting in nationaal recht
(genoemd in artikel 19)**

Richtlijn	Omzettingstermijn
2011/98/EU	25 december 2013

CONCORDANTIETABEL

Richtlijn 2011/98/EU	Deze richtlijn
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2 [...]	Artikel 2 [...]
Artikel 3 [...]	Artikel 3 [...]
Artikel 4, lid 1, eerste en tweede zin [...]	Artikel 4, lid 1, eerste en tweede zin [...]
Artikel 4, lid 1, derde zin	Artikel 4, lid 2
Artikel 4, lid 2	Artikel 4, lid 3
Artikel 4, lid 3	-
-	Artikel 4, lid 4 [...]
Artikel 4, lid 4	Artikel 4, lid 5 [...]
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6	Artikel 6
Artikel 7	Artikel 7
Artikel 8	Artikel 8
Artikel 9	Artikel 9, punt a)
-	Artikel 9, punt b)
Artikel 10	Artikel 10
Artikel 11	Artikel 11, lid 1
-	Artikel 11, leden 2 tot en met 4
Artikel 12	Artikel 12
-	Artikel 13
-	Artikel 14
Artikel 13	Artikel 15
Artikel 14	Artikel 16, punt a)

Richtlijn 2011/98/EU	Deze richtlijn
-	Artikel 16, punt b) en c)
Artikel 15	Artikel 17
Artikel 16	Artikel 18
-	Artikel 19
Artikel 17	Artikel 20
Artikel 18	Artikel 21
-	Bijlage I
-	Bijlage II